

פנדורה

עיתון לסבי

גיליון מס' 4 | אוקטובר 2003

במה את

מתאהבת

כשאת

מתאהבת

בא'ישה?

וגם: לסביות ודיכאון - מדור חדש מזווית הפסיכולוג עופר מאורר /
חציית גדרות מגדריות - בעיני דנה ג. פלג / הקהילה הלסבית והמאבק
הפמיניסטי - לדעתה של אורית פוטשניק

והמדורים הקבועים: עדן - על מה זאת אישה / איילת לשוביץ - על
אוכל ואהבה / אימא סדרתית במצוקה / וסיפור קצר מאת דורית וייסמן

דבר ראשון

ליילך גליל

במה אני מתאהבת כשאני מתאהבת באישה

כשנשאלה מרלן דיטריך מדוע היא מעדיפה ללבוש חליפות גברים, היא ענתה שמלבד הרצון בתשומת לב, בגדי גברים הם נוחים וזולים יותר. דיטריך הפכה לאייקון תרבותי, לא מעט בזכות העובדה שנתנה ביטוי לחלקים ה'גבריים' וה'נשיים' שבה. בזמן שחיה בארצות הברית גברו געגועיה לבתה ולבעלה, והם הצטרפו אליה למסעה. זה לא היה נהוג אז, כפי שלא נהוג היה שנשים תלבשנה חליפות טווייד וכובעי צילינדר. במסגרת הכתבה המרכזית בגיליון הנוכחי של "פנדורה", פנינו לכמה נשים ושאלנו אותן מהו הדבר שגורם להן להתאהב בנשים. מבין כל התשובות שקיבלנו לכדה את עיניי תשובתה של טלי צור, שהתאהבה בסהר, אותו הכירה כאישה, ושכיום שינה את מגדרו והפך לגבר. טלי - שאהבה ואוהבת את סהר הן כאישה והן כגבר - ניסתה להבחין בין האהבות הללו.

השאלה במה בדיוק אנו מתאהבות כשאנו מתאהבות באישה כוללת שאלות כמו, מהי בכלל אישה, מהי זהות נשית, ממה נובעת הנטייה המינית שלנו, ועוד. התשובות האפשריות לשאלה הזו עשויות אולי לומר משהו עלינו, כקבוצה של נשים הנוטות להתאהב בנשים, אבל אי אפשר להתעלם מכך שבראש ובראשונה מדובר בתשובות שהן אישיות לחלוטין.

החלטתי לשאול גם אני את עצמי את השאלה הזו: במה בדיוק אני מתאהבת? גיליתי שהתשובה מצויה אי שם בתוכי, בבטן, ושזה מאוד לא פשוט לאמוד, לפרט ולהגדיר תחושה כמו אהבה בתוך מסגרת של מילים. אני מתבוננת על הנשים שאהבתי, שבהן התאהבתי, ומנסה לסכם, לחבר, להשוות. מה באמת משותף לכל הנשים הללו? במה בדיוק שם התאהבתי? ניסיתי להפריד בין ההתאהבות הראשונית ובין האהבה המשרישה, המעמיקה. רציתי לזהות את ה"דבק" הזה, המשיכה, ה"כימיה" המפורסמת, ולתת לה שם. ברור לי שהתשובה תלויה בתקופת החיים שבה הכרתי אותן ובצרכים שלי באותו הזמן. גם אני גיליתי שנמשכת לכל אותן תכונות 'נשיות': הרגישות הגבוהה, האמפתיה, העדינות והרכות, ההתחבבות והמורכבות, העוצמה והכוח, וחוכמה נשית כבר הזכרתי?

בפעם הראשונה שפגשתי את בת זוגי הרגשתי שהגוף שלי מדבר. הוא דיבר עוד לפני שידעתי שאותה אני רוצה ושאותה בעצם חיפשתי כל הזמן. בהמשך מצאתי בה הרבה תכונות שהיו חשובות לי, ואהבתי אותה עוד יותר. אבל מעבר לכל זה גיליתי משהו מעניין: אהובתי גורמת לי להרגיש הכי טוב עם עצמי כשאני איתה. למעשה, גיליתי שאני אוהבת את עצמי ככה, איתה, מולה ולידה.

התשובה האישית שלי, אם כן, על השאלה הזו היא, שהדבר שבו אני מתאהבת כאשר אני מתאהבת באישה זו האישה שאני "הופכת" להיות כשאני עם אהובתי. התכונות המסיימות בי שמוארות כשאני מולה. מה שאני מרגישה כלפי עצמי כשאני איתה. או כפי שניסחה זאת עמליה זיו במילים המדויקות שלה: "כשאני יכולה לתת יותר ביטוי לאני האוטנטי שלי". ואולי בכך טמון המשותף לכולנו: רק עם נשים אחרות ולידן אנו מרגישות אמיתיות עם עצמנו.

מרלן דיטריך לא ויתרה כשחקנית על חיי המשפחה שלה, ממש כשם שלא ויתרה על הופעה נוחה ועל הסגנון הייחודי שלה. היא הרשתה לעצמה לבטא את עצמה כפי שהיא, ומן הסתם חשה כך גם קרובה יותר אל עצמה. אני בטוחה שרבות ורבים יסכימו איתי, שאם אנשים היו יכולים להיות אותנטיים עד כמה שאפשר, והיו אוהבים את עצמם יותר ומתוסכלים ואומללים פחות - זה היה חוסך מהעולם הרבה מאוד צער ועגמת נפש. או כפי שאמר לנו כבר מזמן ג'ון לנון במשפט אחד: אהבה היא כל מה שאנחנו צריכים.

ושתיה לנו שנה טובה!

בשער: מרלן דיטריך

עיתון פנדורה - מגזין לסבי דו-חודשי
גיליון מס' 4, אוקטובר 2003

המ"ל: קל"ף - קהילה לסבית פמיניסטית
CLAF - Community of Feminist Lesbians
P.O. BOX 22997 Tel-Aviv, 61228 Israel
Tel: +972-3-7398816 Fax: +972-3-7399077

קלאפ
מجموعة المثليات النسوية

עורכת: לילך גליל
מעצבת גרפית: יעל בן-ארי
חברות מערכת: נילי יקיר, עינב זילבר, דנה ג. פלג,
עדן ארזי, מיכל אבס, ניצן כוכבא
מודעות: איילת שחר 053-542695
כתובת המערכת: בית קל"ף, שד' יד לבנים 22,
מקלט ציבורי 824 ת"א, טלפון: 03-7398816
דוא"ל: claf@gay.org.il

לתגובות, הערות והארות:
ת.ד. 22997 ת"א, 61228
או באימייל: pandora2003@walla.co.il

עיתון פנדורה - מגזין לסבי דו-חודשי
הגיליון הבא ייצא ב-1 בדצמבר 2003

לוח האירועים הארצי הבא ייצא ב-1 בנובמבר 2003
לפרסום אירועים: 03-5669744 (להשאיר הודעה)
לפרסום מודעות: 053-542695

מנוי ל"פנדורה" וקבלת העיתון בדואר במעטפה
דיסקרטית, נא לפנות לקל"ף, בטל: 03-7398816
ת.ד. 22997 ת"א, 61228
או באימייל: claf@gay.org.il

הפקת העיתון והוצאתו לאור מתאפשרת
הודות לתרומה מיוחדת,
וכן, בסיוע תרומה של עיריית תל-אביב

מנוי מתנה לפנדורה
לחברה הלסבית שעוד אין לה,
לאימא, לאחות, לחזקה,
למטפלת החביבה עליך!
העיתון נשלח במעטפה דיסקרטית
בצירוף ברכה ומתנת מדבקה.
100 ש"ח לגיליונות 1-6
(הגיליונות הקודמים ישלחו גם הם)
ת.ד. 22997 תל-אביב 61228

אניאלי
אלף טוב
אהואדת הבן

דרוש / ה
מעצבת גרפית / בשכר
לעיתון "פנדורה"
(עם גישה לסטודיו
וידע בהגשה לרפוס)
לפנות לעינב
בטל: 051-512840

התלבטויות לגבי המשיכה או הזהות המינית?
קשיים ביצירת קשר זוגי?
דכאון? חרדות? התמכרויות?

טיפול פסיכולוגי
ללסביות, הומואים, בי, טרנס ומחלבטים

לרשותכן מטפלות ומטפלים מיומנים ומנוסים,
המחוייבים לטפל בחברי/ות הקהילה
באווירה חיובית ותומכת ובמחירים נוחים.

לקביעת פגישה התקשרו אלינו **צוות**
תל-אביב חיפה י-ם **03-7326883** מטפלים

עריכת דין

עו"ד עירא הדר
מומחית לזכויות הומואים ולסביות

ייעוץ וסיוע משפטי לחברי/ות הקהילה בכל תחומי החיים,
לרבות זוגיות, משפחה, הורות וזכויות אחרות

- הסכמים לחיים משותפים בין בני/בנות זוג
- הסכמים להורות משותפת
- אפוסטרופסות לאמהות/אבות לא ביולוגיות/ים
- סיוע בהסדרת מעמד לבת-זוג מחו"ל
- צוואות וירושות
- יפוי כח הדדיים
- חוזים בעניינים שונים
- מכירת/רכישת דירות

טלפון: 03-5280247
רח' בוקן בן-יגלי 2, תל-אביב
irna23@netvision.net.il

לא בעד "לסביות מחמד"

הקבלה והנראות של הקהילה הלסבו-הומונית דומה לחיבוק הדוב המרדים של הפוסט-פמיניזם, בו ניסו לשכנע אותנו שהמאבק הפמיניסטי תם. מארקס היה קורא לזה "תודעה כוזבת"; אני קוראת לזה "עבודה בעיניים". מה לעשות, אי אפשר לדרוש שוויון להומואים ולסביות בלי להכיר בחשיבות המאבק הפמיניסטי

מפני הנחדרות של הגבר, מפני פמיניזציה. אין שוויון להומואים ולסביות ללא שוויון לנשים בכלל, ולהיפך. כשאני אומרת שוויון אני מתכוונת לשוויון אמיתי ועמוק, כזה שבו להיות נשואה ואימא לא עדיף על להיות רווקה (לא כלכלית ולא כמסאת נפש); שוויון שבו להיות טייס לא עדיף על להיות אחות; שוויון "נשיות" ו"תפקידים נשיים" מוערכים ומתוגמלים לא פחות מ"גבריות" ו"תפקידים גבריים"; שוויון שיאפשר בחירה אמיתית ללא מניפולציות. השוויון הנשקף אלינו מהמסך הקטן אינו כזה. אי אפשר לדרוש שוויון להומואים ולסביות בלי להכיר בחשיבות המאבק הפמיניסטי. באור השוויון והנאורות לכאורה, שמוכר לנו הפוסט-פמיניזם, נראה כי לשים את עצמך שוב במשבצת של הפמיניסטית המיליטנטית הממורמרת והזועמת זו אפשרות בלתי קורצת בעליל, ומכאן הרתיעה האופנתית כל כך של הקהילה מפמיניזם. כולנו, מדי פעם, רוצות להאמין למסד, רוצות את החיבוק של הקונסנזוס, רוצות את החיוך השמור לאימא הצעירה או לכלה. נמאס לנו לצעוק, נמאס לנו למחות, נמאס לנו להיות תמיד בצד. חיבוק הדוב המרדים של הפוסט פמיניזם הוא מאוד מפתה, הוא מאפשר לנו להיות לסביות מחויגות לארון שרואות את עצמן נשים משוחררות ולא מחויבות למאבק הפמיניסטי, אך הוא מכניס אותנו למיטת סדום שבה נהיה נשים לא מאיימות ולסביות מחמד, וסביבנו תשלט הפטריארכיה בכיפה ובאין מפריע.

מעמדן כמעט כשהיה. שכנעו אותנו שאנחנו מרוצות והפסקנו להילחם. מארקס היה קורא לזה "תודעה כוזבת", אני קוראת לזה "עבודה בעיניים". אחרי ההצלחה הזו הבינו הקופי-רייטרים הבורגנים שסוס מנצח לא מחליפים ופנו לטפל באותה שיטה גם בקהילה הלסבו-הומונית. אנחנו מוצפות בקומדיות אוויליות שבהן מסופר על רווקות והחבר הכי טוב שלהן, הלא הוא ההומו. אנחנו שמחות בנראות שלנו בפריים טיים, אבל שוכחות שהנראות הזאת משמשת שופר לרעיונות שוביניסטים והומופובים. אין שם שמחה אמיתית ברווקות הנשית ובחופש, הרווקות (הן הנשית הסטרייטית והן הגברית ההומוסקסואלית) מתוארת כמצב שיש לשאוף לצאת ממנו אל מודל נורמטיבי של זוגיות הטרוסקסואלית, או לפחות חיקוי נאמן שלה. אנחנו שמחות על כל נראות של דימויים לסביים בתעשיית הפרסום, בקולנוע וב-MTV ושוכחות לשים לב שלרוב מדובר בדימוי הפורנוגרפי הרגיל, שרואה בלסביות משובת נעורים ושעשוע גברי והוא רק רוכך כדי שיתאים לכל המשפחה. הדימויים האלה גם נותנים לנו את אשליית הנראות, הפתיחות והקבלה, וגם שמים אותנו במקום שממנו אנחנו לא יכולות לאיים על הסדר ההטרוסקסואלי. הקשר בין החיבוק הפוסט פמיניסטי לאופנתיות של הקהילה הלסבו-הומונית אינו מקרי. גם הפמיניזם וגם ההומוסקסואליות מאיימים על הסדר החברתי השוביניסטי וההטרוסקסואלי. ההומופוביה היא בראש ובראשונה שנאת נשים, היא הפחד העמוק

"פעם נשים הצהירו על עצמן כפמיניסטיות אבל פחדו שיזהו אותן כלסביות; היום נשים מזדהות ללא בעיה כלסביות, אבל מסרבות להגדיר את עצמן כפמיניסטיות." את המשפט הזה (הציטוט לא מדויק) שמעתי לפני שנה בכנס הקווירי באוניברסיטת תל-אביב מפי דלית באום, ומאז מצאתי את עצמי נותנת דעתי למהפכה זוטא שעוברת על הקהילה: בשעה שהליגיטימציה לאורח חיים לסבו-הומוי הולכת ומתפשטת, הפך הפמיניזם למאוד לא פופולרי.

לסביות מחויגות לארון שמגיעה לתל אביב יכולה לפעמים להתבלבל ולחשוב שהגיעה ללסבוס של מעלה. הזוגיות שלנו נראית ברחובות, רבות מאתנו נמצאות מחויגות לארון בעבודה ובמעגל החברתי הרחב הסובב אותנו, אנו רואות סביבנו משפחות של נשים וילדים, בתקשורת ההמונים שמקיפה אותנו נראים יותר ויותר דימויים של הומואים ולסביות, ובכלל, אפשר לחשוב שחוקי מכמה תיקוני חקיקה מצבנו מעולם לא היה טוב יותר. אך האם מדובר בפתיחות אמיתית? משום שהפתיחות והקבלה האופנתיות כל כך של הקהילה שלנו מזכירים לי קצת חיבוק מסוג אחר שבה לעולם בשנות השמונים השמרניות: קראו לו פוסט-פמיניזם.

הפוסט פמיניזם הוא השקפה הגורסת, כי הנשים כבר הגיעו להישגים ראויים לשמם, וכל התנהגות נשית מסורתית – כמו טיפוח המראה הנשי, עבודות בית וכיוצא באלה – בעצם נתונה לבחירה חופשית. זהו רעיון שבה מבית המדרש הקפיטליסטי והכל-אמריקני, כשהרציונל העומד מאחוריו פשוט ויעיל: אם אתה לא יכול להילחם בו – חבק אותו עד שייבלע וייעלם. הגבר הבורגני אמר לעצמו, כי הפמיניסטיות הזועמות האלה, הרי נשים ככל הנשים הן, הצמאות לאהבה, להכרה בדרישות הצודקות שלהן, הכמהות להתנצלות שלנו, ועל כן אפשר לקנות אותן במחיר הסכמה מן הפה ולחוש, במחיר מילה טובה, שרק נניח עליהן את ידינו המלטפת והן יהיו שלנו.

וכך היה. הפוסט-פמיניזם אמר לנשים שהמאבק שלהן תם, שהן מוערכות בזכות עצמן ושוות זכויות, שככלל הן ימשיכו לקבל משכורות נמוכות, אבל מי שתתקש ותילחם ותוכיח שהיא "טובה כמו גבר" תוכל להתקדם, שהן ימשיכו להיות קורבן למכבשי

אבא-בת

עדן

מה זאת אישה?

רבות) לא תקבלנה תשובה חד משמעית, חדה. קשה להגדיר מה זאת אישה, או לחילופין, מהו גבר. ישנן תכונות המשייכות יותר לאחד המגדרים, אבל אם נסתכל שוב נראה שהן נמצאות בעצם בשני המגדרים. ההבדל הוא, לדעתי, בעוצמה שבה מתבטאת כל אחת מהתכונות האלו ובשילובים של תכונות אחרות ושונות הנמצאות יותר אצל נשים לעומת אצל גברים.

אבל פרט לזה יש עוד משהו, משהו לא מוגדר שהופך מישהי לאישה. סימון זה בובואר כתבה שאישה אינה נולדת אישה, אלא היא נעשית כזו. אני מנסה בשנתיים האחרונות להשלים את כל מה שהייתי צריכה ללמוד ב-35 השנים שקדמו להן בכדי להיעשות כזו. אני לא בטוחה שאספיק.

לחייך ללא עבר של זהות נשית." אם נתעלם מהבוטות שבה נאמרו הדברים, הרי שהעלאת סוגיית העבר בהקשר זה היא רלוונטית ביותר. אני גודלתי כגבר. למרות שתמיד הרגשתי שאני משחקת כאשר מילאתי את תפקיד ה"גבר", הרי שבכל זאת מילאתי אותו. לא חוויתי מה זה לגדול כילדה. לא חוויתי מה זה לעבור את גיל ההתבגרות כנערה. ייתכן שאם הייתי משווה את התחושות שלי בגיל הזה לתחושות שחווה נערות אחרות הן אולי היו זהות, אבל כיוון שלא ביטאתי אותן אז, לא אדע זאת לעולם. לא חוויתי מה זה לגדול כאישה בחברה גברית. אין לי ניסיון חיים של אישה. אין לי את הניואנסים הקטנים הללו שנרכשים עם השנים. אם תשאלנה אישה ברחוב "מה זאת אישה?" (ושאלתי

אני יודעת שלעולם לא אהיה אישה. אני אולי נראית כמו אישה, מתנהגת כמו אישה, מתקבלת ככזו. אבל אני יודעת שתמיד אהיה הטראנסית, זו שאחרי שתעזוב את המקום יאמרו עליה "את יודעת, היא הייתה פעם גבר". וכמה שלא אנסה להסביר שאף פעם לא עניתי למודל הגברי המצוי, וכמה שאנסה לומר שתמיד הרגשתי שייכת יותר למגדר הנשי, עדיין ימשיך העבר לרדוף אותי. כי מה אנחנו אם לא מה שעברנו?

באחד מימי ראשון האחרונים קראתי בעיתון מכתב מגבר שכותב למדור הסקס בעיתון, על כך שלעתים הוא מפנטז על שינוי מין. בתשובה למכתב ענתה הפסיכולוגית ואמרה שהוא מעלה את חייו על מסלול של הרס, כי "איזה מין אישה תהיה בעשור החמישי

דיכאון סגור

(בעיקר בארצות הברית) עבדו בפרך במשך שנים רבות כדי להוכיח באופן מדעי לקהילת המטפלות והמטפלים, שלהיות לסבית או הומוסקסואל זו לא הפרעה נפשית.

והנה, עתה מתפרסמים הנתונים האחרונים בארה"ב לגבי שיעורי הדיכאון המדאיגים בקרב לסביות. לפי מחקרים אלו, בהשוואה לנשים הטרוסקסואליות, הסיכויים של לסביות לסבול מדיכאון קליני גבוהים באופן משמעותי.

הנתונים החדשים שפורסמו מעוררים שאלה לא פשוטה: כיצד זה שבעבר לא היה הבדל בשיעורי הדיכאון בין הומואים ולסביות לבין שאר האוכלוסייה, ופתאום צץ לו הבדל שכזה? נראה כי חלק מהתשובה טמון בבחירת האוכלוסייה שנבדקה, בעבר ובהווה. בעבר השתתפו במחקרים בעיקר לסביות שנכחו באירועי גאווה או שהשיבו למודעות בעיתוני הקהילה. במחקרים החדשים, לעומת זאת, בחרו החוקרות את הנחקרות והנחקרות באופן אקראי מתוך האוכלוסייה הכללית, וכך הגיעו לנתונים מדויקים יותר, המשקפים את מצב הדברים האמיתי בקרב הלסביות ובקרב הקבוצות האחרות.

החוקרות טוענות, כי אחת הסיבות האפשריות להבדל בין נשים הטרוסקסואליות לבין לסביות מבחינת רמות הדיכאון, הנה התופעה המכונה "Minority Stress" – לחץ נפשי מתמשך, הקשור בעצם ההשתייכות לקבוצת מיעוט בחברה שזוכה לדעות קדומות ולאפליה. חשוב להדגיש, כי במחקרים הללו הלסביות שנחקרו לא קישרו בהכרח בין הדיכאון לבין האוריינטציה המינית שלהן, ועם זאת, סוג הלחץ הזה בקרב הלסביות מתווסף ללחצים הרגילים המתקיימים בחייה של כל אישה ועשויים בהחלט להשפיע גם על בריאותה הנפשית. הסבר זה תואם גם את הממצאים על רמות הדיכאון הגבוהות בקרב הביסקסואלים/יות, אשר רבים מהם חשים/ות עצמם/ן "אאוט-סיידרים", לא רק בחברה הסטרייטית, אלא גם בקרב קהילת ההומואים והלסביות.

אך בדיוק כאן גם עשוי להיות טמון אחד המפתחות להבנת מצבה של אורנה, שחשה מדוכאת ובודדה כל כך לאחר שנעזבה על-ידי זוגתה. ההשתייכות לקהילה וההרגשה שאני חלק משלם גדול יותר, פועלת כגורם מניעה חשוב, כך לפי מחברי רבי-המכר "Queer Depression" (דיכאון קוירי: המדריך ההומו-לסבי להתגברות על דיכאון). בעוד שמחברי הספר מכירים במעלות הטמונות בטיפול תרופתי נוגד-דיכאון, הם בעיקר מדגישים את חשיבותו של טיפול פסיכולוגי עם מטפל/ת גיי-פרנדלי. בטיפול כזה, כך הם מאמינים, אפשר לדבר בגלוי על כל אותם נושאים קשים וכואבים, כמו לסבופוביה מופנמת (וגם הומופוביה) וקבלה עצמית, וכל זאת באווירה מקבלת ותומכת.

להארות והערות, בקשות ורעיונות למאמרים בנושאים שונים המעסיקים את נשות הקהילה אנא כתבו ל: tsevet-metapl@bezeqint.net

עופר מאורר הוא פסיכולוג העובד בקליניקה פרטית בתל-אביב, יוזם ומקים "צוות מטפלים": טיפול פסיכולוגי על-ידי מטפלות ומטפלים מיומנותיים ומנוסותיים המחויבות/ים לטיפול בחברות/רי הקהילה באווירה חיובית ותומכת.

הסיכויים של לסביות לסבול מדיכאון קליני, בהשוואה לנשים הטרוסקסואליות, גבוהים באופן משמעותי – כך על-פי מחקרים אחרונים. התשובה לכך אינה מצויה רק בבית המרקחת אלא גם אצל הפסיכולוג/ית. ורצוי שיהיה/תהיה גיי-פרנדלי

לסביות ודיכאון – לא פשוט לחבר ביניהם. רק לפני שלוש שנים שנה להיות לסבית (או הומו, או בי) נחשב להפרעה נפשית לפי מדריך ההפרעות הנפשיות האמריקאי, ה-DSM. פסיכולוגיות ופסיכולוגים

אורנה (השם בדוי, פרטי המקרה שוננו) נכנסה לחדר שלי כשהיא שקטה ועצובה. בעיניים נפוחות ואדומות סיפרה שבת זוגה הנשואה, עמה ניהלה קשר בחשאי, הודיעה לה לפני חודשיים על רצונה להפסיק להיפגש ומאז חרב עליה עולמה. מצב רוחה ירוד, היא כמעט שהפסיקה לאכול וכאשר אינה בעבודה היא רוב הזמן בוכה. חלק גדול מהקושי של אורנה

נבע מכך שלא יכולה הייתה לחלוק את כאבה עם אחרים: "אני לא מסוגלת לדבר על זה עם אף אחד. אני פשוט מתביישת."

מלגות

הבית הפתוח לשנת 2003

הבית הפתוח מזמין בזאת מועמדות ומועמדים להגיש פניות לקבלת מלגות הבית הפתוח.

השנה יוענקו מלגות בסכום מצטבר של כ-5,000 ש"ח.

יילקחו בחשבון עבודות מתחומי העשייה האומנותית, היצירה והמחקר האקדמי שיש בהן עניין מיוחד לקהילה הגאה בירושלים. מלגות הבית מוענקות לעבודות חדשניות הזוכות לפרסום בערוצים אקדמיים, אומנותיים, תקשורתיים, קהילתיים ועוד.

יו"ר ועדת המלגות: הסופר דוד ארליך

מועד אחרון להגשת פניות:

15 בנובמבר 2003

לקבלת טופס פנייה למלגה:

פנו בהקדם למשרד הבית הפתוח 02-6253191

הטופס זמין גם מאתר האינטרנט של הבית הפתוח

www.gay.org.il/joh

Open House **הבית הפתוח** **بيت المفتوح**

מעבר ל(מ)גדר

תמיד האמנתי בזכותו של אדם לחיות את חייו, או חייה, כרצונה או כרצונו. באמונה הכוללת הזאת, בתמונת הנאורות היפה, נפערו גם סדקים וחריצים פחות יפים. סדק מספר אחד: אחרי נתק של שנה נודע לי שהלסבית השנייה שאהבתי בחיי נמצאת בתהליך הפיכה לגבר. גיליתי שאני חווה תחושת נטישה, שאני רואה בו מישהו שחצה את הקווים. 'י יקירי, יש לציין, היה לסבית פמיניסטית עדינת נפש שהפך לטרנסקסואל פמיניסט ועדיין

ארבעה סרטים ושלושה ספרים עוזרים לדנה ג. פלג לבחון את האמת שלה בנוגע לטרנסקסואליות. אולי בעולם אידיאלי לא יהיה עוד צורך לשנות את המין הביולוגי ולחצות גדרות מגדריות. בינתיים, בעולמנו הנוכחי, נדמה שרק שיריו של אילן שיינפלד יכולים לשמש מדריך לתייר

נפש. אבל מדי פעם אני נתקלת באותם טרנסים שהופכים למאצ'ואים וביניסטיים, שמדברים על נשים בתור 'נקבות', ונהנים מהמעמד החדש שלהם. לא יכולתי להימנע מהתחושה הזאת כשצפיתי בסרט 'נערי שינג'וקו'. הסרט מתאר את חייהם של ארבעה 'אונאבה', מונח יפני שמתייחס לנשים שחיות כגברים ומתלבשות כמוהם. הארבעה מארחים נשים במועדון ברובע שינג'וקו בטוקיו, לא מרגישים צורך לשנות את מינם הביולוגי, ולי הן נראו יותר כמו בוצ'יות, או סטון בוצ'יות. לסלי פיינברג, מחברת Stone Butch Blues מספרת בסרט "רגעים חטופים", העוסק בתרבות לסבית, שבחברה ההטרנסקסיסטית שבה גדלה לימדו אותה שרק גבר יכול להיות אישה, ולפיכך, אם היא אוהבת נשים, היא גבר. כמו גיבורת ספרה, היא החלה לקחת הורמונים גבריים ולחיות כגבר, מה שבאופן פרדוקסלי הקל על חייה מבחינה זו. אם ככה, אז מה המשמעות של שינוי המין, שאלתי את עצמי. השאלה הזו הובילה אותי לסדק מספר שניים: טרנסקסואליות הן לא באמת נשים. זה נחמד שאתן רוצות להצטרף למועדון שלנו, ומי שמצטרפת יכולה ללבוש בגדים יפים ולשחק עם השיער, אבל בשביל הכבוד הזה צריך לעבוד: קודם כל תקבלו מחזור כל חודש, תסבלו מכאבים, ורצוי גם מצירי לידה, תעברו כמה

אילן שיינפלד
המדריך לתייר

"איפה שאני רוצה להיות". אילן שיינפלד, מדריך לתייר

השפלות בתור נשים, כולל שכר נמוך וניצול מיני, ואז נדבר. ותסלחו לי, אבל את התלבשויות הצעקניות וההתנהגות הוולגרית תשמרו להופעות דראג. אנחנו עובדות קשה מאוד כדי שיתייחסו אלינו ברצינות, ואתן רומסות את כל זה.

ונה, בסרט "גברים גברות" מופיעים גברים שפשוט נהנים ללבוש בגדי נשים. סטנלי, מכונאי לחוץ ואב לארבעה, נרגע כשהוא לובש חצאית והופך לסטפני. כשהילדים משחקים מונופול ומבקשים מסטפני, שנכנסת לסלון בחצאית וזיפים, להביא עוגיות, היא ממחרת להיענות להם. האם סטפני לא יכולה לתקן את המכוננית? האם סטנלי לא יכול להיות פשוט גבר נעים הליכות? לשאלה הזאת אין תשובה בסרט. כנראה שבשלב הנוכחי האונאבה מ'נערי שינג'וקו' והטרנסווסטיטים ב'גברים גברות' זקוקים לזה, גם אם הם מותירים לעצמם חלקים מהמגדר המקורי שלהם. אולי בעולם האידיאלי שעוד לא הגענו אליו לא יהיה צורך בזה, אבל בחברה שלנו, שבה עדיין ההבדלים בין המינים מודגשים, יש לאנשים מסוימים צורך לחצות את הקווים, להיות פורעי חוק מגדרי, כל אחת וכל אחד בדרך משלו/ה.

ולמה בעצם אני דורשת מהן את סאת הסבל הזאת? ג'ורג'ינה באייר, גיבורת הסרט 'ג'ורג'י גירל', היא טרנסית שעבדה כחשפנית וכזונה, סבלה מהטרדות, מכות ואף אונס. אחר כך היא הייתה שחקנית, ובהמשך נבחרה לשמש כחברת מועצה בעיר הקטנה והכפרית שבה התגוררה. בהמשך הפכה

ובתה. דינה עוברת לגור עם אליסון לאחר הניתוח, ואליסון נקלעת בעל כורחה למאבק על הזכות להמשיך וללמד. השתיים שוכבות במיטה בתנוחת כפיות. "לילה טוב, אהובה", אמרת. "לילה טוב, דינה." היא אף פעם לא קראה לי דינה במיטה, ומעולם לא קראתי לה אליסון" (עמ' 413). דינה חשה את הפרידה הממשמשת ובאה, על אף שברור לה שאליסון לא תעזוב אותה בעיצומו של המאבק – כדי שהדבר לא יתפרש ככניעה ללחץ. אליסון התאהבה בגבר, וגם אם היה זה גבר 'נשי', היא אינה נמשכת יותר לאישה שלצידה. אבל לספר הנהדר הזה יש סוף מפתיע ומאתגר, שמצליח להפוך כמה קערות על פיהן.

התמונה השנייה שלי לקוחה מתוך הספר "חצוצרה" של ג'קי קיי. מילי, אלמנתו של ג'וס, חצוצרן הג'אז, נזכרת באירוע שהתרחש שלושה חודשים לאחר שהחלו לצאת. ג'וס התחיל להתפשט, שכבה אחר שכבה, עד שהגיע לתחושות שעל חזהו. כשהשד שמתחתיהן נחשף עולמה של מילי לא הזדעזע עליה. ג'וס חי בארון, לא לקח הורמונים וכף רגלו לא דרכה בבתי חולים. אהבתה של מילי לג'וס מתגלית לקוראים לאחר מותו כאהבה שלמה, גם אם הגבר שלצידה דימם מדי חודש. מי שמזדעזע מכל הסיפור הוא בנם, שמעולם לא ידע את האמת, ולאורך הסיפור חווה תהליך קשה עד שמגיע לידי השלמה. כי בסופו של דבר ג'וס היה אב ובעל, והייתה שם אהבה גדולה. וזו תמצית העניין, מבקשת קיי לומר.

כשרואים את כל הזוגות הללו – נעמי מ'גברים גברות' שהכירה את ג'ון כגבר ובדייט השלישי הוא ביקש ללבוש את כותנת הלילה שלה, ושכיום מגדירה את הקשר ביניהן כקשר לסבי; אשתה של סטפני הרואה אותה כחברה טובה, כשחיי הנישואין שלהן, כולל חיי המין, השתפרו מאז שסטפני יצאה מהארון; ובת זוגו של קאזיקו, אונאבה מ'נערי שינג'וקו', היא קומי, טרנסקסואלית ודראגיסטית – הופכות כל ההגדרות לחסרות משמעות ונראה כי גם בשאלות אין טעם. ואולי מי שמצליח לנסח את הדברים כהווייתם הוא אילן שיינפלד, בספר השירה החדש והסקסי שלו "המדריך לתייר": "אני חיה בדיוק באמצע/ איפה שאני רוצה להיות/ בין הגוף הנהדר שלי/ לבין הנפש,/ בין מה שמבקשים האחרים לראות בי/, לבין מה שאני..."

ג'ורג'ינה לראש העירייה, וכיום היא חברת הפרלמנט הטרנסקסואלית הראשונה בעולם. התמונה שאני רוצה לזכור מ'ג'ורג'י גירל' היא של אותה תושבת העיר, שאומרת כי לדעתה ג'ורג'ינה הצליחה משום שהייתה כל כך אמיתית, "אילו הייתה מנסה להסתיר אולי היו מתנכלים לה". ואמנם, אני מרגישה שהסבל שהיא עברה מחבר בינינו באיזשהו מקום. אני מרגישה ששם, בניו זילנד הרחוקה, ג'ורג'ינה באייר מייצגת גם אותי. גם הנשיות שלה מכבדת אותי כאישה: היא בונה אותה תוך הקשבה לעצמה, ויש בה עוצמה שבטוחה בעצמה, נטולת אגרסיביות. ג'ורג'ינה הצליחה במה שכל כך הרבה פוליטיקאיות נכשלו: להגיע למוקדי הכוח בדרכה שלה, בלי לקבל עליה את התנאים הפטריארכליים שמכתיבה הפוליטיקה הגברית. בלי להפוך לגבר.

סדק מספר שלוש הוא לא ממש סדק, כי אם תשוקה מציצנית: מיהם ומיהן בני ובנות הזוג של הטרנסקסואלים. את המענה לכך מצאתי בשתי תמונות, האחת מתוך הספר "רדיו טרנסג'נדר" מאת כריס בוג'אליאן, ספר שכמעט כמו סרט תיעודי (או תוכנית רדיו, אם לדייק) מתאר את תהליך שינוי המין של דינה, מרצה לקולנוע בקולג' קטן בניו אינגלנד, ואת התהליך שעוברים הקרובים לה: אליסון, מורה בבית הספר היסודי שהתאהבה בדינה לפני שידעה שהוא עומד לעבור ניתוח; בעלה לשעבר של אליסון,

- כריס בוג'אליאן, "רדיו טרנסג'נדר". תרגום: חזי רחן, כנרת 2001
- ג'קי קיי, "חצוצרה". תרגום: אלינור ברנד, עם עובד 2002
- אילן שיינפלד, "המדריך לתייר: שירים". שופרא 2003

יש פלוס הוא הערוץ המצטיין לחודשים ספטמבר – אוקטובר 2003:
"גברים גברות", 23.9; "נערי שינג'וקו", 25.9; "ג'ורג'י גירל", 22.10.
שווה לצפות גם ב: 10.8 - "רגעים חטופים", סרט טוב על התרבות וההיסטוריה שלנו, שסובל מתרגום גרוע (כי Gays זה לא "עלזים", ולגרטרוד קראו סטיין ולא שטיין); 21.10 - "עזרת נשים" (Treyf, "טריפה"), נקודת מבט ייחודית של זוג לסביות יהודיות אמריקניות על זהותן; 28.10 "ילדות גאה", על הילדים המקסימים שלנו.

כשאלנו נשים במה הן מתאהבות כשהן מתאהבות באישה, קיבלנו תשובות שונות. חשבנו שיהיה נכון לשאול מהו אותו דבר שגורם לנו להתאהב באישה, שהופך אותנו ללסביות, בתקווה שהתשובות אולי יאמרו משהו עלינו כקבוצה של נשים המתאהבות בנשים. בסופו של דבר, כל אחת מן הנשים אמרה משהו אישי על עצמה, ועם זאת, כל סיפור אישי היה מעט דומה למשנהו. הדרך לא הייתה קלה. כשהפננו את השאלה הזו לנשים

בחלק מהתשובות התייחסו הנשים גם למראה הנשי ולמגע הך, וכולן דיברו על סיכוי לחיבור אינטימי שלם ומספק יותר מאשר התאהבות בגבר.

איזו מין שאלה זו

"איזו מין שאלה זו?", מזדעקת אילנה שירזי, המוכרת מליין המסיבות שלה ושל דגנית ברוכי, זוגתה מזה שמונה שנים. "הרי כל אחד מתאהב לפי טעמו הוא". שירזי, בת 40, עוסקת בהפקות ויחסי ציבור, מעידה

לו שפה אחרת משלי. באישה יש הרבה יותר מאשר יש בגבר: אישיות מעניינת, חום, היא מקרינה משהו אחר לגמרי."

גם מיקי ברגר, פסיכותרפיסטית בת 42, פרודה מאישה ואם לשתיים, לא אוהבת את השאלה הזו. "אין לי תשובה לשאלה למה אני מתאהבת בנשים בניגוד לגברים. אני בכלל חושבת שהתשובה לא רלוונטית. אני מתאהבת בבן אדם, וזה לא קשור בזכות המינית שלו, חוץ מזה שהגדרות הן דבר מאוד

בעייתי בעיניי. בכל זאת, היא מודה שההיסטוריה האישית שלה כוללת רק התאהבות בנשים. "על פניו, אני פשוט מרגישה נוח יותר לתקשר עם נשים, אבל אין לזה סיבה ברורה. הרי כל אחד מתאהב במי שהוא רוצה. בכלל, למה זה צריך לעניין מישהו במי האחד מתאהב? השאלה הזו לא מעניינת, ועמדה כזו עלולה גם לזלזל בבחירה של נשים סטרייטיות."

דנה אמיר, משוררת ופסיכולוגית, תוהה אף היא מדוע קשה לענות על השאלה הזו. "לכאורה זו שאלה פשוטה, ואף על פי כן היא ממלכדת", היא בכל זאת עונה. "שאלה כזו מניחה באופן סמוי שישנו איזה חוק כלשהו להתאהבות, שקיים איזה כלל משותף. להתאהב, בעיניי, הוא משהו שיש בו דווקא קריאת תגר על כל כלל שהוא."

אמיר, נשואה ואם לשניים, מנסה לברר האם ישנו איזו דפוס נפשי הקובע במה מתאהבים כשמתאהבים באישה, האם בכל פעם שמתאהבים באישה מתאהבים באותו הדבר עצמו. "הפסיכולוגים היו אולי מסכימים להנחה הזו", היא אומרת, "אבל המשוררים היו מוקיעים אותה מכל וכל. אני, כפסיכולוגית שהיא גם משוררת - מתקשה להכריע."

גם יערה חוצן, חוקרת שירת נשים, מסכימה כי מדובר בשאלה קשה, וכי התשובה עליה משתנה על פי התקופה וניסיון החיים, וכמובן לפי האישה שאיתה.

"אני מתאהבת בהבטחה, בפנטזיה לעתיד, ביכולת ליצור קשר משמעותי ויציב" מעידה חוצן על עצמה. "בקשר עם אישה תיתכן מיד תקשורת טובה. עם

במה את מתאהבת כשאת מתאהבת באישה?

השונות, זכינו לתגובות סותרות. "זו שאלה טיפשית", אמרה אילנה שירזי, מומחית בנשים. "זו שאלה ממלכדת", אמרה דנה אמיר,

משוררת ופסיכולוגית. "זו שאלה לא פשוטה", אמרה עמליה זיו, מומחית לתיאוריות מגדריות. "זו שאלה לא נכונה", אמרה מיקי ברגר, פסיכותרפיסטית. לא יכולנו להימנע מלתהות אם עדיין יש לנו סיכוי לקבל תשובה כלשהי.

"זו שאלה טיפשית", אומרת אילנה שירזי, מומחית בנשים; "זו שאלה ממלכדת", נזהרת דנה אמיר, משוררת ופסיכולוגית; "זו שאלה לא פשוטה", מהרהרת עמליה זיו, מומחית לתיאוריות מגדריות; "זו שאלה לא נכונה", פוסקת מיקי ברגר, פסיכותרפיסטית. על השאלה הזו ענו, בין השאר, גם יערה חוצן, חוקרת שירת נשים, וגם טלי וסהר, שחיו כזוג לסביות והיום הם זוג הטרנסקסואלי. התשובות שלהן אולי אומרות משהו עלינו כנשים שמתאהבות בנשים

אילנה שירזי (מימין) ודגנית ברוכי. מצאה את האהבה האמיתית

במילון אבן שושן כתוב, כי "לסבית הוא כינוי לאישה המקיימת יחסים מיניים עם בת מינה", והגדרה דומה אפשר למצוא גם במילון ספיר. עצוב מאוד לקרוא את זה, משום שברור לכל אישה הרואה את עצמה כלסבית, שאנו לסביות משום שאנו מתאהבות באישה אחרת, ולא רק משום שאנו שוכנות איתה. קיום יחסי מין בין נשים - ללא הפן הרגשי-נפשי והאינטימי - אינו מעיד בהכרח על נטייה לסבית. הרי כולנו מכירות את אותן סטרייטיות שאוהבות להתגאות בכך שהן "היו עם אישה" בעברן הרחוק וההולל.

התשובות שקיבלנו היו שונות ודומות גם יחד. חלקן כללו תיאורים של אותה

רכות "נשית", האמפתיה המתקיימת בין שתי נשים, הצרכים הדומים והאינטימיות הייחודית ביניהן, וגם ההבנה והשפה הזוהה שמאפשרת את האינטימיות הזו.

שמצאה את האהבה האמיתית באישה ולא בגבר. "לא הייתי יכולה להתאהב בגבר, אני לא אוהבת גוף של גבר, גבר לא מדבר אליי ברמה האינטימית, יש

בתוך הקשר תרבותי וחברתי. קשר אינטימי בין שתי נשים יכול לאפשר, כאמור, את שבירת התבניות החברתיות, את הסטריאוטיפים ואת ההבניות המקובלות. אולם הפוטנציאל הזה לא תמיד מתקיים, וגם אם כן, הוא לא תמיד מתקיים באותה הדרך. כך קורה שגם בקשרים לסביבים אפשר במקרים רבים למצוא חלוקת תפקידים כזו או אחרת, כולל כזו שמשחזרת סטריאוטיפים הטרנסקסואלים, אם כי בשכחות נמוכה בהרבה.

החיפוש אחר השילוב

מהי נשיות – זו שאלה בפני עצמה. אם נתייחס לסטריאוטיפ הנשי המקובל, נמצא כי המשיכה יכולה להיות גם חיצונית לחלוטין. עמליה זיו, למשל, מעידה על עצמה שהיא נוטה להתאהב בנשים "נשיות" יותר.

אז אם נתייחס לארגון התרבותי של הנשים כפאסיביות, את בעצם אומרת שאת מתאהבת בנשים פאסיביות יותר.

"לא בהכרח. אני יכולה גם לחבב נשים שיש בהן משהו נערי. ביבי בוצ'יות או בויס גם כן יכולות למשוך אותי, אם כי מערכות היחסים המשמעותיות יותר בחיי כללו נשים שעונות יותר לסטריאוטיפ הנשי. טעות להניח שנשים נמשכות זו לזו בגלל הדמיון ביניהן. הרבה פעמים המשיכה מבוססת דווקא על ההפכים שביניהן."

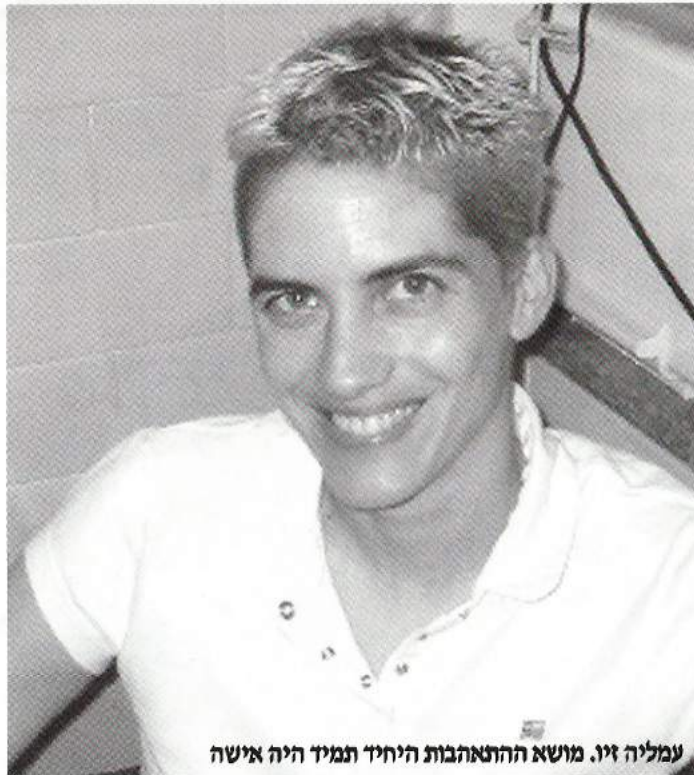
אז למה שלא תוכלי להתאהב בגבר "נשי" ופאסיבי?

"יש לי בלב פינה חמה לנערים רכים, שיכולים לעורר את ה'הומו' שבי' מודה זיו, "אבל אני מאמינה שמה שמעורר בנו משיכה או אהבה, יש בו גם אלמנטים גופניים טהורים, וגוף של גבר יהיה לעולם פחות מספק בעיניי, בכל אותם מובנים שבהם גבר הוא לא אישה. אני מדברת על העניין הפיזי, לא המהותי: עור חלק, מבנה גוף עגלגל יותר, שדיים, שיער ארוך – כל אותם מאפייני המין המשניים של נשים. קחי לדוגמה אישה שהפכה לגבר (FTM), הגבריות שהייתה בה כשהייתה אישה תשתנה ברגע שהיא תגדיר את עצמה כגבר, ואז היא תהיה פחות מושכת עבור לסביות. אני מאמינה שישנם הרבה טריגרים למשיכה בין נשים שהם פיזיים לחלוטין, ואני לא מדברת על הטרזיגרים הפסיכולוגיים שגורמים לנו להתאהב במישהי."

ואמנם, זהות מינית ומגדר הם אחד הדברים הראשונים שאנו בודקות כאשר אנו פוגשות בן אדם. כמעט כל אחת מאתנו תגדיר את עצמה קודם כל כזכר או נקבה. סהר (28) וטלי (33) צורו, חיים ביחד מזה חמש שנים. היא עובדת כמזכירה, הוא מנהל לוגיסטי. את חייהם המשותפים החלו כזוג נשים. טלי מעדיפה להגדיר את עצמה כבי-סקסואלית, סהר הגדיר עצמו בתחילה כלסבית או "אוהב נשים", בלשוננו, אך למעשה תמיד הרגיש כגבר. טלי מודה כי כשהתאהבה בסהר התאהבה לא אחרת מאשר "בעיניים הירוקות והמדהימות שלו". הוא התאהב "בביזאריות שלה."

טלי, התאהבת באישה או בגבר?

"התאהבתי באישה עם גיזונים 'בריים'. לא בוצ'ית, אבל נערת. בסהר היה שילוב של עדינות ורוך, יחד עם התנהגות גברית בצורה שאיננה משחק אלא משהו אמיתי שבה מבפנים". כבר בדייט הראשון שלהם עלתה ביניהם שאלת המגדר של סהר. "סהר אמר אז שהוא מרגיש גבר בגוף של אישה ושהוא רוצה לעשות שינוי", מספרת טלי, "אבל הדברים

עמליה זיו. מושא ההתאהבות היחיד תמיד היה אישה

להבדלים האינדיבידואליים ביניהן. כל אחת מהן יכולה לבטא סוגים שונים של "גבריות" ו"נשיות" בהיבטים שונים של היחסים. "לגביי, לפחות, זה מאפשר חופש גדול יותר להיות מי שאני, איך שאני רוצה, לא כפופה לתכתיבים ולתבניות התרבותיות."

זיו מתייחסת להיבט נוסף. "התרבות מארגנת את היחסים בין נשים לגברים על ציר שלפיו גברים הם יותר אקטיביים ונשים הן יותר פאסיביות, אם כי המיפוי הזה לא הכי מדויק. אני חושבת שהרבה זוגות סטרייטים נופלים לדפוס הזה. יש כאלה שמצליחים להתעלות ולא ליפול לתבנית הזו, ויש כאלה, ואולי הם הרוב, שלא חווים את זה ככה. ישנן נשים סטרייטיות שלא חוות את זה בכלל כדפוס שמדכא או שמגביל אותן."

עינת ק., לסבית בת 40 שחייתה בעבר עם גבר, אומרת

דנה אמיר. מתקשה להכריע

כי, "במבט לאחור אי אפשר בכלל להשוות את עוצמת הרגשות ואת עומק הקשר שיש עם אישה. הרעיון להתאהב בגבר נראה לי היום זר ותמוה. ביחסים עם גבר הרגשתי תמיד מכווצת וחנוקה. כשאני מתאהבת באישה אני מתאהבת באישה שתוכל להיות איתי ובאופן שבו אני יכולה להיות איתה: שלמה ואמיתית."

ואכן, קשר בין נשים – כמו כל קשר אחר – מתקיים

גברים יש שוני בסוג התקשורת שנוצרת. הסיכוי שאתאהב בגבר הוא מאוד נמוך, כי מלכתחילה יש בינינו רמת תקשורת נמוכה. אני לא מרגישה שגבר יבין אותי. בקשר עם גבר יש הבטחה לעתיד שיש בה חוקים שנקבעו מראש בתרבות שלנו, כמו בסרטים: ניפגש, נתאהב, נתחתן, הוא ילך לעבודה ויפרנס ואני אלד ילדים ואטפל בהם. מערך הכוחות ידוע מראש והתבנית של הקשר צפויה. בקשר שבין אישה לאישה אנחנו ממצאות את עצמנו מחדש, אין דגם קבוע והכרחי. הכל פתוח."

חוצן מוסיפה, כי אם נפנה אל שירי אהבה, ובייחוד אל השירה הארוטית שכתבו גברים לנשים, נמצא כי בדרך כלל היא מבטאת אהבה והערצה לאהובה עצמה. "בשירים שכתבו גברים ישנה יותר פרגמנטציה (חלוקה) ואובייקטיביזציה של האישה, מבטו של הדובר מרוחק וחיצוני לה" מסבירה חוצן. "לעומת זאת, אצל נשים הכותבות שירי אהבה לגברים לא קיימת האובייקטיביזציה הזו. אמנם בשירה העברית המוקדמת, למשל בשיריהן של רחל, אנדה אמיר, זלדה

ואפילו לאה גולדברג, ישנה הקטנה של האני וביטולו, אך בשירה המאוחרת יותר, כמו זו של אגי משעול או נורית זרחי, אפשר למצוא התייחסות לחוויה הארוטית של האישה עצמה, בלי קשר לגבר שאתו היא נמצאת. שירי האהבה שכתבו נשים לגברים מתארים בדרך כלל את מערכת היחסים עצמה, את מה שקורה בין השניים."

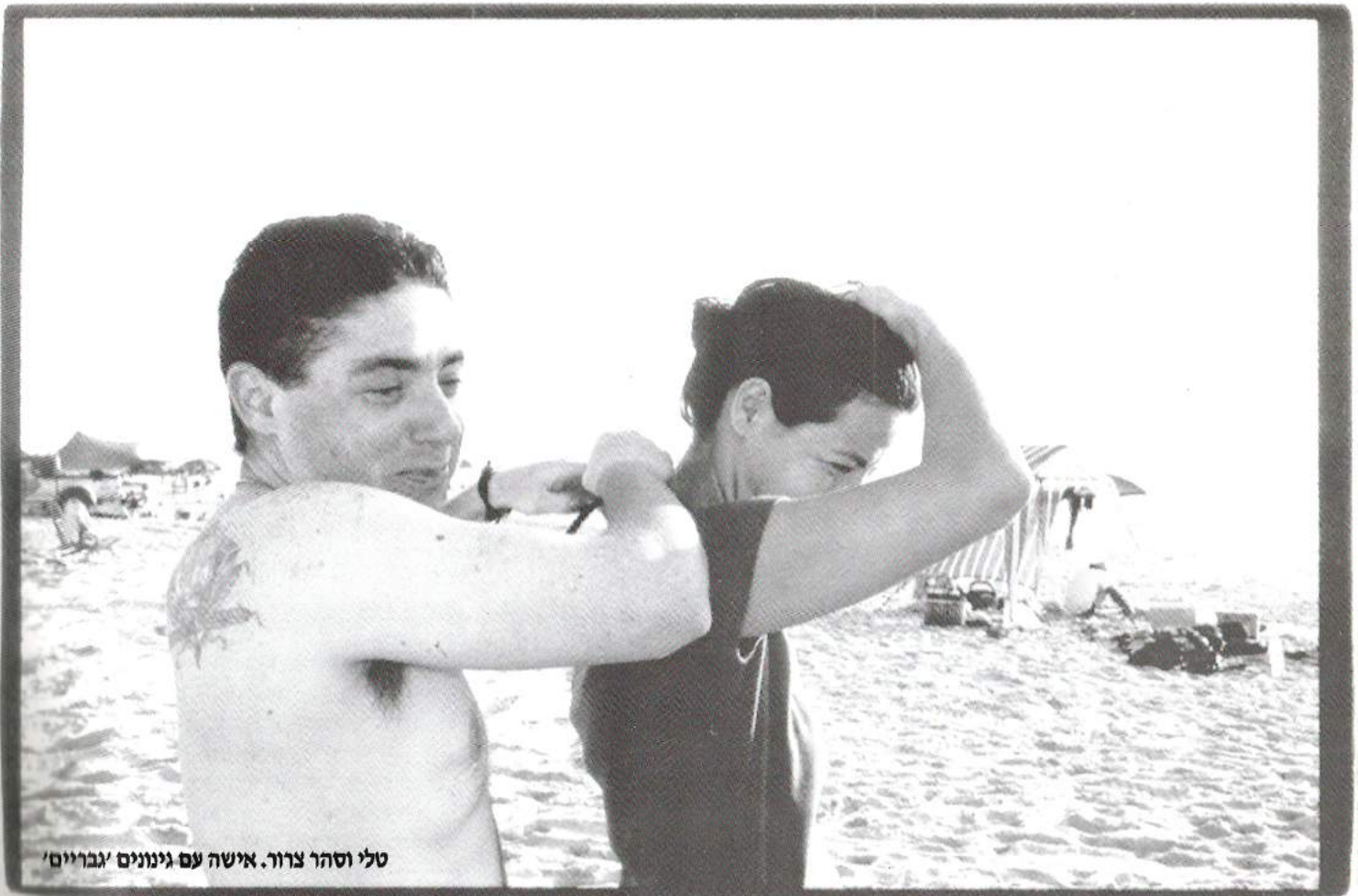
השירה הלסבית גם היא כזו שמתמקדת בחוויה המשותפת ולא דווקא במושא האהבה. חוצן מסבירה, כי מצאה שהמשוררות הכותבות שירה לסבית מבטאות ארוטיות רבה יותר מאשר אלו שכותבות שירי אהבה לגברים. אמנם גם בשירה הלסבית יש לעתים ביטויים של הערצה, אך מבלי לאבד את הבלתי אמצעיות והארציות. זה נשמע מוכר וזה נשמע שלנו.

לשבור את התבנית

עמליה זיו, דוקטורנטית בחוג לתורת הספרות ומרצה באוניברסיטה, ערכה (יחד עם יאיר קדר ואורן קנר) את הספר "מעבר למיניות" – מבחר מאמרים בלימודים הומו לסביים ותיאוריה קווירית, שראה אור זה עתה ב"קיבוץ המאוחד". היא עצמה חיה מזה 14 שנים עם זוגתה, המשוררת שרון אס, ומעידה על עצמה, כי היא לא ממש התאהבה אי פעם בגבר, כך שאין לה כל כך בסיס להשוואה. "מבחינתי, מושא ההתאהבות היחיד עבורי תמיד היה אישה. עם נשים קל לי יותר להרגיש כסובייקט, כלומר, אני יכולה לתת יותר ביטוי לאני האותנטי שלי."

גם זיו, 38, מתייחסת לפרדיגמה הקיימת במערכת יחסים של אישה וגבר, כזו ש"צריך" להתאים אליה. "יש כמובן נשים שיכולות לשבור אותה" היא מוסיפה, "אבל אני לא הצלחתי לצאת ממנה. עם גברים תמיד הרגשתי בתפקיד האובייקט, במובן שבו הייתי מושא לאהבה ולתשוקה ולתשומת לב שבו לא היה לי נעים. כשאישה אוהבת אותי, יש לי יותר חופש לאהוב אותה, יש לי יותר חופש להיות אקטיבית ביחסים איתה. מול גבר אין מקום לאקטיביות שלי, גברים לא מעוררים את האקטיביות שלי. אני חושבת שזה שיכח אצל הרבה לסביות."

מעבר לזאת, זיו מעידה כי מערכות היחסים בין שתי נשים הן פחות מתובנות ויש בהן יותר חופש

טלי וסתר צרו. אישה עם גינונים 'גבריים'

בשאלה אישית לגמרי. "כשהייתי צעירה", היא מספרת, "ראיתי באישה רק את היופי, את הגוף היפה שלה. כשהתבגרתי קצת רציתי מישהי שתבין אותי, שאני אבין אותה. מעבר לכל, יש ביני ובין האישה שלי הרבה מאוד הבנה. וכמוכן יושר, כנות ונאמנות. זוגיות זה לא דבר קל, אבל ברור לי, קודם כל, שאני מתאהבת רק בנשים, והאישה שבה אני מתאהבת – אני מתאהבת בכל מה שיש בה."

לדברי הפסיכותרפיסטית מיקי ברגר, יותר מכל דבר אחר חשוב שנהיה ישרים עם עצמנו. "אני מתאהבת במי שאני מתאהבת מתוך שלמות ויושר עצמי", היא מעידה. "אותי זה מוביל לנשים, את האחרת זה עשוי להוביל למקום אחר. מעבר ליושר העצמי ולזכות לחיות על פי צו לבנו – אין כל כך תשובות לשאלה הזו, לא מבחינה אישית ולא מבחינה מקצועית. אין נוסחה שאפשר לענות עליה. וגם אם הייתה, אני חושבת שהתשובה לא כל כך משמעותית, כמו השאלה עד כמה את שלמה עם הבחירה שלך, איך חיים בשלמות ובאושר עם העובדה הקיימת שאני מאוהבת באישה. הרי התאהבות זה דבר שאי אפשר להסביר."

גם דנה אמיר חושבת ככה. "ייתכן שיש משהו משותף בין כל הנשים שאהבתי", היא אומרת, "אבל יותר משבולטים לי הקווים המשותפים ביניהן, או הכללים המשותפים, בולטת לי השונות. המסקנה היחידה שאני יכולה להסיק מכך היא, שלהתאהב באישה פירושו להתאהב בחד-פעמי, במה שהפריטי בו רב על המשותף, והחדש בו רב על הישן. להתאהב באישה פירושו להתאהב בנעלם שבה, שהוא תמיד רב על הידוע."

ועם זה אנחנו מסכימות בלב שלם.

ומה הרגשת כשהבנת את זה?

"ההבנה לא הפריעה לי, וחוסן מזה, לא חייתי עם אישה שהיא מאוד 'נשית' אז השינוי לא היה חד. תמיד הדליקו אותי הקטעים 'הגבריים' של סהר (פנימייה צבאית, יחידה קרבית, אתלט), ואז פתאום הכל התחבר לשלם אחד. כמוכן ששאלתי את עצמי אם עכשיו האופי שלו ישתנה, או איך הוא יהיה מעכשיו במיטה. אבל מכיוון שהכרתי את סהר כבן אדם עוד לפני השינוי, היה לי הרבה יותר קל, מה גם שגוף גברי לא היה זר לי. מה שחשוב היה לי זה שסהר ירגיש טוב עם עצמו, כי ידעתי שזה הדבר העיקרי שישפיע על היחסים בינינו. אני מניחה שאם הייתי מכירה את סהר בתפר, במהלך השינוי, היה לי קשה יותר. בסופו של דבר, השינוי היה חיצוני בלבד. בן האדם לא השתנה."

אז אהבה לגבר שונה בעצם מאהבה לאישה?

"יש שוני. לא מבחינת עוצמת האהבה, כי הרגשות הם אותם הרגשות. השוני הוא בכך שבאהבה לגבר התקשורת פחות קלה, כמו למשל בסקס, שם פחות נוח להגיד לו מה רוצים. אבל לי זה נוח שיש לי 'גבר גדול וחזק' שמגן עליי. עם נשים האהבה היא יותר שוויונית. אני מחפשת את השילוב."

להתאהב בחד-פעמי

אז במה אנחנו מתאהבות? לדברי אילנה שירזי, מדובר

היו עדיין מעורפלים ולא ברורים. לא הכרתי את נושא הטרנסקסואליות. הכרתי טרנסקסואלים מזכר לנקבה (MTF), אך לא מנקבה לזכר (FTM). חשבתי לעצמי, למה שאישה, ששייכת למין ה'נעלה' יותר, תרצה להפוך לגבר? שייכתי את מה שסהר אמר לי לדברים כמו חוסר שלמות עם הגוף שלו, וקיווייתי שעם תמיכה שלי סהר ילמד לאהוב את הגוף שלו. רק לפני שנה וחצי הבנתי שזה אמיתי ושאלתי את סהר אם אני חיה עם גבר הכלוא בגוף של אישה."

שְׁתֵּי דְרָכִים

שְׁתֵּי דְרָכִים לָבוֹא אֵלַיךְ:

בַּחֲשָׁאֵי, וְאִז כְּאִם שְׂרוּחַ קִרְתָּנִית הִבְהִילָה בּוֹ אֲדוּת
אֶת מְגִיסַת אֶת מִיטֵב תַּחְבּוּלוֹתֶיךָ הַקִּטְנוֹת

לְשׁוֹב וּלְהַשְׁתִּיק מֵה שֶׁהִסְגֵּר, פְּתָאם,
לְכָל עֵיז

אוּ בַחֲצֵפָה, לְפָנַי כָּל,

וְדוֹקָא אִז לְמַצָּא אוֹתְךָ שְׁלוֹה וְנַעֲתַרְת,

גּוֹפֶךָ כְּעַנְבֵי סוּף הַקִּיץ הָאֲדָמִים

מְלֵא אֶת מְתִיקוֹתוֹ

מתוך: דנה אמיר. "עכשיו, במתיקות הזאת" - שירים

השתתפו בהכנת הכתבה: לילך גליל, עינב זילבר, עדן ארזי ודנה ג. פלג

אוכל ואהבה

כשהייתי קטנה, בת 17 בערך, התאהבתי חזק. אני לא אשכח את ה"ירוס" המוזר שתקף אותי. הסימנים היו שילוב של חוסר תיאבון ובחילה נוראית כל אימת שהכנסתי משהו לפה. במשך שבוע חייתי על מים וקצת דאייט ספרייט (מאז אני מסרבת להכניס כל משקה דאייט לפה). רזיתי יופי (מאז כבר שמנתי) ובעיקר קיבלתי המון המון אהבה והתרגשות חזרה. אז רגע, כשמתאהבים – מבשלים? כשמתאהבים – אוכלים?

אחרי שבוע של צום התאהבות תקני הגוף משווע למשהו מזין. תבשיל תבשילי שכזה, שכולו תשומת לב. ואנחנו האוהבות רק צריכות את השעתיים במטבח, מוקפות במוצרים מעוררי חשק, מקדישות זמן ומאמץ. כל קמצוץ וקורטוב שנכנס לסיר מלווה באנחה, כאילו סחטנו מלבנו טיפות של שמן, רק שהעוף של המקסימה הזאת יהיה שחום.

זה כיף גדול לבשל למי שאוהבים. הזמן במטבח זורם בהנאה, התהליכים המסובכים מתקבלים בהבנה, והכל מתוק מתוק ודביק דביק, כאילו שאין הר של כלים בסוף. זה כיף גדול להרגיש אהובה. המקום שהאהבה מוצאת לה ביטוי באוכל, בשכיחות גבוהה יחסית, הוא אצל אימא או סבתא. אולי בגלל זה אני שוב מפילה עליכן אורז ותבשיל פרסי. כי ככה אוהבים אותי.

אה, עוד רגע אחד. חשוב לזכור שאהבה היא דבר יפה מאוד, אבל יש לה דובדבן יפה לא פחות. ארוחת אוהבות אוכלים בידיים. מוצצים עצמות, מישרים מבט מעבר לכוס היין המבשמת. אל תקומו לשטוף כלים אחרי האוכל, במטותא. מקסימום תשטפו ידיים, אם זה חשוב לכן...

אורז פרסי עם תחתית זעפרן (8 מנות)

3 כוסות אורז פרסי
מלח גס
¼ כוס שמן או חמאה מומסת (ללא מלח)
1 תפ"א, א, קלון
2 כפות יוגורט
1 כפית חוטי זעפרן, מומסים ב-4 כפות מים רותחים
½ כוס מים
משרים את האורז במים בטמפרטורת החדר כ-20 דקות. מסננים, שוטפים וחוזרים על הפעולה כ-5 פעמים. בפעמיים האחרונות מוסיפים למים 2 כפות

מלח גס.

ממלאים במים סיר גדול (כמו לבישול פסטה), מוסיפים 2 כפות מלח גס ומביאים לרתיחה. רק כשהמים רותחים מוסיפים את האורז, מביאים לרתיחה שנייה ומבשלים כ-6 דקות, עד שגרגרי האורז מבושלים מבחוץ ונותרים נגיסים ופריכים (אל דנטה). מסננים את האורז ושומרים בצד.

מחממים ½ כוס שמן או חמאה בתחתיתו של סיר נקי. פורסים את תפוח האדמה ומסדרים את הפרוסות בתחתית הסיר. מערבבים 3 כפות אורז עם היגודט והזעפרן ויוצקים לתחתית. מוסיפים את האורז בצורת פירמידה, מנקבים כמה גומות באורז ויוצקים מעל התערובת של ½ כוס המים ויתרת השמן או החמאה. עוטפים את מכסה הסיר ב בד נקי, מכסים את הסיר ומניחים מעל להבה בינונית למשך 10 דקות. מחלישים את הלהבה לחלשה מאוד (זה נורא חשוב) וממשיכים לבשל שעה. האורז ריחני ונחדר, אבל מהרו להגיע לתחתית ולחלץ את פרוסות תפוחי האדמה השומניות והזעפרניות. לאכול רק בידיים!

עוף כרימונים (4 מנות)

5 כפות שמן או חמאה
2 בצלים גדולים, פרוסים דק
4 כרעי עוף
1 כפית מלח
250 גרם אגוזי מלך, טחונים
½ כוס סירופ רימונים, מדולל ב- ½ 2 כוסות מים
½ כפית קינמון טחון
¼ כפית זעפרן, מומס ב-1 כף מים רותחים
4 כפות סוכר
1 כוס גרגרי רימון טרי
5 כפות פטרוזיליה קצוצה

מחממים את השמן בקדרת ברזל ומשחימים את כרעי

זה כיף גדול לבשל למי שאוהבים. הזמן במטבח זורם בהנאה, התהליכים המסובכים מתקבלים בהבנה, והכל מתוק מתוק ודביק דביק, כאילו שאין הר של כלים בסוף. את הארוחה אוכלים בידיים ומישירים מבט מעבר לכוס היין. רק אל תקומו לשטוף את הכלים אחרי האוכל, מקסימום תשטפו ידיים אם זה חשוב לכן...

העוף והבצלים. מוסיפים את המלח. במיכל מעבד מזון טוחנים למחית את האגוזים יחד עם הסירופ המדולל, הקינמון ומי הזעפרן. יוצקים לתחתית הקדרה ומערבבים בעדינות, יחד עם הסוכר. מביאים לרתיחה, מכסים ומבשלים מעל אש קטנה ½ 1 - 2 שעות, או מכניסים לתנור שחומם מראש לחום נמוך (160 צ). לזמן זה.

מערבבים מדי פעם כדי למנוע את הידבקותם של האגוזים לתחתית הקדירה. מגישים מעל אורז חם בעיטור גרגרי רימון ופטרוזיליה קצוצה.

אימא סדרתית

ענת פיין-גוטה

תנו לאימהות להיות!

חוץ מזה, בני בן הארבע, זה שבגינו דאגתי כי לא דיבר עד גיל שלוש בערך, לא סתם את הפה לשנייה, וכשלא הייתי בסביבה דיבר לעצמו עד שמצא אותי, למגנת לבי. דמיינו משהו בסגנון הפרסומת המפגרת הזאת של קופת חולים כללית – של הילד מהגיהנום שכל הזמן שואל "למה?..."

ואם לא די לכם בזה, הרי שתינוקנו המפותח והאנרגטי בן השמונה חודשים התחיל להסתובב בבית עם קסדה. אין מגירה שלא פתח והוציא את תכולתה בזמן שיא, ואין ספה/כיסא/מדיח שלא טיפס ונתלה עליהם. די היה בכל אלה כדי שיהרגו אותי ברכות. ולבסוף, הדובדבן שבקצפת – אנקדוטה קטנה: בשבת האחרונה של החופש התעורר תינוקנו בשש בבוקר והוצא מהמיטה, לאחר שמחה וצרח בקול של נהג

אני רוצה לקצץ את הילדים שלי ולשים אותם במיקרו! הנה, אמרתי את זה והרבה יותר טוב לי עכשיו. כשהילדים המתוקים שלי יצאו לחופש הם לקחו איתם את השפיות שלי. אז נכון שעכשיו הכל נגמר, אבל אני נותרתי עם הטרואומה. בימי החופש הוכרחתי לתפקד כאחות מחלקה כירורגית א', בוב הבנאי, סמי הכבאי וליצן לעת מצוא. חוץ מזה, אלוהים ניסה אותי בכל מיני דרכים אכזריות, למען לא אשתול את ילדיי בגינת השעשועים יותר מפעם אחת. בכל פעם שעלו בי מחשבות רצחניות הלכתי ובעטתי בקיר, עמוד, או אנדרטה, ולדעתי שברתי לפחות פעמיים את הזרת. איכשהו תמיד קרה ש: א', שני ילדיי בכו ביחד ואני מצאתי את עצמי מרימה את שניהם על הידיים ואחר כך אוספת את השחלות שלי מהרצפה; ב', כשהבטחתי לקנות גלידה, שכחתי את הארנק בבית ואחרי הסצינה שבכווי הרביץ בפעם האחרונה, כנראה שנחזור לגינה רק ב-2008.

דורית ויסמן

אימא לידי נוסכת בי פתאום כות. מחשבה שגישה את דרכה כבר חודשים מתגברת עכשיו על הגולמיות שלה, לובשת צורה. אני חשה בנוכחות שלא הכרתי אף פעם, נוכחות של אימא.

בשולחן משמאלי הבחורה מניחה עכשיו את ידה על יד חברתה, שמונחת על ירכה. וכל הזמן הן מדברות. לא ביחד. מקשיבות אחת לשנייה, רגועות. רחוקות אבל קרובות. הן לא מסתכלות לצדדים. לא מעניין אותן מה קורה מסביב. גם לא נראה שאכפת להן אם מישהו, נניח אני, מסתכל עליהן. בעיני רוחי אני רואה אותן יחד בבוקר, מתעוררות אחת אל השנייה, שמות מוסיקה, עושות סלט, חביתה, קפה, צוחקות.

אני קמה לשירותים, יחפה בחול, קצת מתנוודדת מהבירה אך מרגישה טוב בשמלה הכחולה הזרוקה שלי, למרות שגדעון אמר לי בבוקר "כשתחזרי הביתה תורידי אותה". הוא לא סובל אותה, אומר שהיא משמינה אותי. רק בגלל שהיחסים בינינו השתפרו כל כך הוא מרשה לעצמו להגיד לי את זה. הוא באמת מאמין שזו השמלה שמשמינה אותי. אבל אני, לא יעזור כלום, אוהבת את השמלה הזו, את הקלות של הבד שמונח על החזה והבטן, חוסר הגזרה שלה, החופש שהיא נותנת. חוץ מזה, אני מרגישה שלא מספר קילוגרמים עומדים ביני ובין גדעון. לא, הלוואי והייתי יודעת, הלוואי והייתי מרגישה יותר מה חסר, מה לא התאושש, ומה בכלל אני רוצה, באמת רוצה. כשאני חוזרת למקומי אני מגניבה מבטים לעבר שלוש הבנות. כמובן שהן לא מסתכלות לעברי, לא אלי ולא אל השמלה הכחולה שלי.

"נוח לך?" אני שואלת את אימא, מניחה את החולצה שלי מאחורי הגב שלה, שלא תצטרך להישען יותר מדי לאחור. אימא יושבת רכה וסופגת את הגלים אל תוכה. בשולחן משמאלי, מאחורי גבה של אימא, הבחורה נושקת את ראש חברתה נשיקה ארוכה ארוכה, מריחה את ריח עורה, שוהה. אחר מניחה את ראשה בשקע של צווארה. הו, השקע של צווארה. אני ממש יכולה להריח אותה. "רוצה סודה?" אני שואלת את אימא. אימא לא רוצה.

שתי הבחורות קמות, השלישית נשארת לשבת. הן נפרדות, מתנשקות. צוחקות. חופשיות. האחת מחזיקה צרור מפתחות, השנייה את השקית עם המטקות. גם אנחנו הולכות. בצעדים קטנים בחולות. אימא נשענת על המקל מצד אחד ועל ידי בידה השנייה. האחיזה שלה בידי חזקה. חודשים עד שהתרצתה. בתחילה, גם כשלא הייתה יכולה ללכת ללא עזרה, אמרה "לא, לא, לא צריך". אחר כך נאחזה-לא-נאחזה חלושות, כמו החיבוק הרופף שלה. ועשיתי מה שגליה אמרה לי ומה שאמר לי לבי. חיבקתי אותה. וכחיבקתי אני, התחיל החיבוק של אימא להתחזק, בכל פעם יותר, ויחד עם החיבוק התחזקה ונעשתה טבעית האחיזה שלה בי.

כחול

אני יושבת עם אימא שלי מול הכחול הגדול וקוראת לה מ"הים העתיק שלנו" של פנקס. "המים מרחמים", הוא אומר, מדבר על הים ש"לא השתנה אלף שנה", ואימא אומרת "הים כועס". אבל הים הוא המקום שאימא ואני אוהבות יותר מכל.

תמיד לקחתי את מי שאהבתי אל הים, ואימא תמיד אהבה את המרחבים, ובמיוחד עכשיו, אחרי שבועות של קירות וניקלים ואחיות ורופאים בחלוקים.

קצף לבן מפריד בין החוף לכחול, מפרשיות לבנות באופק, דייגים על המזח. אנחנו יושבות על כיסאות פלסטיק לבנים, בחול, תחת שמשיה. אימא בשמש, אני בצל. קשה לאימא להתיישב על כיסא נמוך כזה, אך זה המקום שהעדיפה, כמה שיותר קרוב לקו המים, רק ביקשה שאצרף לה שני כיסאות, אחד על השני.

"את תמיד מזמינה שקשוקה" אומרת אימא, וזה נכון, בפעם הקודמת, ב"דוקטור שקשוקה", אבלנו שתינו שקשוקה ממתחות, ואימא אהבה בעיקר את הלחם השחור הטרי, פרוס עבה. את הקשה השאירה ואכלה מהתוך וגם לקחה כמה פרוטות לכיסים, כהרגלה.

"אין לחם" אומרת לי המלצרית הפעם, "רק פיתות." אימא לא אוהבת פיתות. היא טועמת מהשקשוקה שלי ("רק קצת") ושיתה קקאו עם עוגת תפוחי עץ. אני קוראת לה את "שטפי וליאון" של פנקס, אבל קולי אובד ברוח.

כשהמלצרית עומדת לידי, הבטן השחומה שלה בגובה הראש שלי. משקפי השמש שלה כהים כל כך שלא רואים מבעדן את העיניים, אבל משקפי השמש מורדים, ועיניה הכחולות מביטות ישר אליי, עם חיוך חם.

שלוש בחורות חוזרות אל השולחן משמאלי ומטקות בידיהן. במשקפי שמש ושיער קצוץ עד מגולח, נעריות. מדברות וצוחקות. אחת מהן יושבת ופניה אליי, שתי האחרות יושבות מולה, גבן אליי, רחוקות אחת מהשנייה. אחת מהן מניחה יד על ירך חברתה. ארוכות. אחר כך מלטפת.

הבטן השחומה של המלצרית סמוכה אל ראשי. בפופיק יש לה עיגול מתכת. על שערה מטפחת תכולה, מתאימה לצבע עיניה.

"לא תאכלי משהו?" אני שואלת את אימא.

אימא לא רוצה. היא מביטה בים. בפגישה הזו אנחנו כמעט לא מדברות. טוב לנו עם זה.

אימא שותקת רוב הזמן, מביטה בים, באנשים, במשפחה שהתיישבה בשולחן לידינו. על מה אימא חושבת? אולי על האיברים החסרים, אולי על מה שיביאו לה החלומות בלילות, מתי והאם יחזרו לה

הכוחות. או אולי על המפרשיות הרחוקות. גם אני שותקת. מנסה להרגיע את תרחיש התסריטים שבראשי, לעשות סדר בבלגן הזה שיש לי בבית, מנסה לחיות את הרגע הזה על החוף במרחבים שלא ראיתי מזמן. הגוף שלי רגוע – רגלי בחול, זרועותיי ברוח – אבל המוח שלי סוער.

אני מזמינה בירה. המלצרית מחייכת אליי ומביטה בי מבעד למשקפי השמש המורדים, כאילו רק אני קיימת בעולם. נוכחותה השקטה, הממשית כל כך, של

"נוח לך?" אני שואלת את אימא, מניחה את החולצה שלי מאחורי הגב שלה, שלא תצטרך להישען יותר מדי לאחור. אימא יושבת רכה וסופגת את הגלים אל תוכה. בשולחן משמאלי, מאחורי גבה של אימא, הבחורה נושקת את ראש חברתה נשיקה ארוכה ארוכה, מריחה את ריח עורה, שוהה. אחר מניחה את ראשה בשקע של צווארה. הו, השקע של צווארה. אני ממש יכולה להריח אותה.

"היום לא נכנסנו ליס."
 "לא", אומרת אימא, "קר מדי."

לוח אירועים לסבי כלל ארצי

– אוקטובר 2003

רק החודש

שבת 4.10
13:00 פורום הנשים של האגודה: **Dyke** בפארק. פיקניק נשים בפארק הירקון. מול הלונה פארק. 5617236. כל אחת מביאה מנת אוכל ושתייה.

20:30 הבית הפתוח: קבוצת קווייר הקודש.

רביעי 8.10
20:35 ים פלס רגעים חטופים Stolen Moments

שישי 10.10
מחצות **Women Party** בקולנוע זמיר, אלנבי 34 ת"א. www.women-party.com

ראשון 12.10
20:30 ראשון חברתי. מפגש לנשים בכל הגילאים. קרן היינריך בל, נחלת בימין 24. 054-204647

שישי 17.10
17:30 **הבית הפתוח** קבלת שבת לנשים, באווירה ייחודית. ארוחת ערב צמחונית או חלבית. לתאום המאכלים ופרטים נוספים: 02-6253191 שלוחה 141

20:30 פורום הנשים של האגודה: **שישי נשי**, נחלת בימין 18. 03-5167236

שלישי 21.10
20:35 ים פלס עזרת נשים Treyf

רביעי 22.10
20:35 ים פלס ג'ורג'י גירל

ראשון 26.10
20:30 ראשון חברתי. מפגש לנשים בכל הגילאים. קרן היינריך בל, נחלת בימין 24. 054-204647

שלישי 28.10
20:35 ים פלס ילדות גאה

שישי 31.10
11:00 **הבית הפתוח**. פרידה משרון. הרכזת היוצאת. 02-6253191 שלוחה 141

פעם בשבוע

הבית הפתוח בירושלים: **קבוצת הנשים חזרת לפעילות שבועית**, 02-6253191 שלוחה 144

ראשון
ערב נשים **ב'שלושים ומשה'** 21:00 להיטים ודאנס 23:00 כשרונות צעירות עולות לבמה ושרות. אבן גבירול 14 תל אביב 03-6956718

שלישי
כדורסל נשים בחיפה. יונת 053-710198 תל אביב. **Carpe Diem**. מונטיפיורי 17 תל אביב.

רביעי
20:30 **קבוצת הצעירות** בתל אביב נועה: 050-404266

סבתא בר קפה ערב סגור לנשים בשיחת הפורום החיפאי. רח' הלל 1, הדר, חיפה

שישי
מסיבת נשים **GALIT** מיטב הדיג'ייס בליווי מתופפת, רחבת ירקודים תחת כיפת השמיים, חדר כחול ופינת נרגילות. 30 ש"ח. שניצוני 17 תל אביב 053-936113

מוצ"ש
20:00-22:00 **גאים באוויר**, אלי שרון, FM91 רדיו לב המדינה

פעם בשבועיים

ימי ו' (3.10, 17.10, 31.10) **שישי נשי** – פורום הנשים של האגודה 03-5167236 (בערב)

כל יום

מינרזה – בעיקר ללסביות, אלנבי 98 פינת סמטת בית השואבה 20 תל אביב. 03-5666051

אצל שוניה – הומואים ולסביות מן הקהילה הרוסית, אבולעפיה 25 תל אביב

Carpe Diem – הומואים ולסביות, מונטיפיורי 17 תל אביב 03-5602006

Rainbow – הומואים ולסביות, רמב"ם 22 (מדרחוב נחלת בימין) תל אביב, 03-5166535

הקו – בעיקר ללסביות, הל הזקן 6 תל אביב (מאחורי אלנבי 58)

תמוז שלשום – בית קפה וחנות ספרים, סלומון 5 נחלת שבעה ירושלים. 02-6232758

לולו – הבר הגאה והיחיד בירושלים, 053-840830

הווילה רזה – מפגש לכל אנשי הגליל, בכביש הראשי ראש פינה, 04-6801505

משפחה והורות

• המרכז להורות אחרת – שותפות בהורות בדרך אחרת, ליווי והדרכה מקצועיים לאורך כל התהליך והזדמנויות למפגש עם שותף/ת. 03-6916769

• פורום הורות – מפגשים להגשמת הורות משותפת. 6056122-03-050710062

• משפחה גאה – סדנאות וקבוצות מפגש להורים ולא לה שברך. 03-5271282

• משפחה חדשה – ייעוץ וסיוע משפטי למשפחות חד מיניות. 03-5282798

• מכון הטקסים החילוני – טקסי נישואים לסטרייטים, הומואים ולסביות חילוניים. 03-6127812

היכרות

• בת 48 מחפשת אותך מחוץ לארון, עצמאית ופנויה ליצירת קשר. 058-754850

• גיי בן 34 רזה ונאה (נראה צעיר לגילו) מעוניין להכיר לסבית / דו-מינית לצורך כיסוי הדדי וחברות טובה, ובהמשך אפשרות להורות משותפת. 051-638163

• בת 50 מירושלים מחפשת אישה בת +50, אוהבת ים, טיולים, מוזיקה ותיאטרון. 066-350977

• בת 38 שנראית טוב מעוניינת בלסבית רצינית, 30 עד 45. 050-754990, 08-6444834

• אנושית, נחמדה, זורמת וכיפית, מעוניינת להכיר בנות בגילאי 32-42, לחברות חמה וכנה, שהשמיים הם הגבול... 053-754428

• אישה נאה מחפשת אותך לקשר של אהבה, חברות אמיתית וכנות, גיל 40+. 064-337580

• בחורה נאה בת 34, נשית ואינטליגנטית, חמימה, מעניקה ויציבה, מעוניינת להכיר בחורה דומה שיודעת מה היא רוצה, לאהבה אמיתית 056-767555, 053-789326

• בת 35 נראית טוב, מחפשת נשית ונאה עד גיל 38 לקשר רציני ואמיתי, חם ואוהב. אביבה 064-389872

הודעות

• לצורך מחקר לתואר שני דרושות/ים חברות/ים מהקהילה בגילאי 55 ומעלה. מתחייבת לאנונימיות ודיסקרטיות. נא לפנות לארנה 054-773669

• דרושה שותפה שנייה, שקטה ואחראית, +24, לדירת 2 חדרים מרווחת ושקטה במרכז גבעתיים. קו טלפון נפרד, \$240, מידי, אפשרי לתקופה קצרה. טל 03-5710929

055-255851 (נא להשאיר הודעה).

אתר: www.geocities.com/negev_aguda/index.html

• גאים בגליל - סניף האגודה בגליל העליון. הירדן 11, קומה ג', קריית שמונה. טל: 04-6950690

• הסניף האילתי של אגודת ההומואים הלסביות הבי והטרנס בישראל. טל: 08-6374704

• האגודה לזכויות האזרח – רח' ביאליק 12 ת"א, 63324. עו"ד הדס תגרי: 03-5254162; עו"ד דן יקיר, בירושלים: 02-6521218

• הקו הלבן לנשים – קו אנונימי ודיסקרטי לתמיכה והכוונה. ימי ד' 03-7325580; טל: 9:00 - 23:30

• בית דרוז – בית לנוער הומו-לסבי טראנסגינדר וביסקסואלי. 03-5162071, 03-5164621

• עמותת תהל"ה – קבוצת תמיכה להורים של הומואים, לסביות וביסקסואלים. בתל אביב: 09-9587779; בירושלים: 02-5373675 (חנה), 04-8327702; בבאר שבע: 08-9915341

• הוועד למלחמה באידס – רח' גאולה 10 א', קומה ג', ת"א. 03-5100520, 03-5160925; הסניף בירושלים: 02-5632227; הסניף בחיפה: 04-8237702

• הוועד למלחמה באידס – רח' גאולה 10 א', קומה ג', ת"א. 03-5100520, 03-5160925; הסניף בירושלים: 02-5632227; הסניף בחיפה: 04-8237702

• סניף האגודה בבאר שבע – רח' הפלמ"ח 82 פינת הרצל, קומה שנייה, באר שבע. 08-6654325; דוא"ל: aguda_bs@yahoo.com

כדאי לדעת

ארגונים, עזרה וסיוע:

• קל"ף – קהילה לסבית פמיניסטית. שד' יד לבנים 22, מקלט ציבורי 248 ת"א. טל: 03-7398816; פקס: 03-3990777; דוא"ל: Claf@gay.org.il; אתר: www.gay.org.il/claf

• אגודת ההומואים, הלסביות, הביסקסואלים והטרנסגינדרס בישראל – רח' נחלת בנימין 10, ת"א. טל: 03-4327615; פקס: 03-4277615; דוא"ל: sppr@012.net.il

• הבית הפתוח למען הקהילה ההומו-לסבית בירושלים ולמען סובלנות חברתית – מדרחוב בן יהודה 7, קומה ג'. טל: 02-6253192; פקס: 02-6253191; דוא"ל: joh@gay.org.il; אתר: www.gay.org.il/joh

• הפורום החיפאי לקהילה ההומו-לסבית, טרנס ובי – רח' הלל 47 הדר, חיפה. טל: 8530348-04; פקס: 04-8536201; דוא"ל: forumhaifa@hotmail.co.il; אתר: www.gay.org.il/haifa

• סניף האגודה בבאר שבע – רח' הפלמ"ח 82 פינת הרצל, קומה שנייה, באר שבע. 08-6654325; דוא"ל: aguda_bs@yahoo.com

SheDate ♥

מפסיקים

♥ אמפ ♥

ואמתיים ♥

♥ אבל ♥

אהבה

www.shedate.co.il

לבחור בגאווה

הנה הזדמנות גדולה לקדם את ענייני הקהילה בתל-אביב: להצביע מרצ למועצת העיר. בגלל יעל דיין. בגלל איתי פנקס. בגלל המצע:

- הקמת מרכז עירוני לקהילה, שיציע פעילויות ספורט, חינוך ותרבות, ויעניק תמיכה לנוער במצוקה ולוותיקי הקהילה.
- הגדלה משמעותית של התמיכה בארגונים הפועלים למען הקהילה ולמען אנשים החיים עם נגיף האיידס בתל אביב-יפו.
- השוואת זכויותיהם של בני זוג עובדי עירייה כולל זכויות תגמולי פנסיה ומניעת אפלייה בקבלה של טרנסג'נדרס לעבודה בעירייה.
- רישום נישואים- הקמת מרכז ייעוץ משפטי ורישום לזוגות המעוניינים למסד את יחסיהם.
- מאבק בלתי מתפשר באלימות כלפי נשים ולשוויון מוחלט.

יעל דיין
מס' 1 ברשימת מרצ

איתי פנקס
מס' 2 ברשימת מרצ

מרצ
בראשות
יעל דיין

ראש העיר

לשילוט מרפסות,
חוגי בית והתנדבות
עדי: 054-864652

בראשות יעל דיין
למועצת העיר תל אביב-יפו

והעיר הגדולה